

Pracovná skupina pre potraviny, 8. júl 2025

Miesto stretnutia: COPA-COGECA, Rue de Trèves 61, 1040 Brusel

Dátum stretnutia: 8. júla 2025

Účastník stretnutia: Konzorcium

Názov aktivity: Pracovná skupina pre potraviny

Zhrnutie a závery:

1. Prezentácia a výmena názorov na víziu pre poľnohospodárstvo a potraviny - prepojenie s potravinami
 - Sekretariát predstavil rekapituláciu vízie pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo, pričom zdôraznil aspekty oznámenia, ktoré boli pre potraviny najdôležitejšie, vrátane hospodárskych zvierat, bielkovín, označovania, každoročného dialógu o potravinách a ultra-spracovaných potravin.
 - Coldiretti upozornil na význam plynutia potravinami a na dôležitú prácu, ktorú platforma v tejto oblasti vykonala. Uviedli, že úprava smernice o odpade je dôležitá, blíži sa ku koncu a pravdepodobne nadobudne účinnosť začiatkom roka 2026. V súvislosti s víziou uviedli, že existujú pozitívne aspekty, ale chýba plán praktického uplatňovania.
2. Prezentácia a výmena názorov s projektom Protein
 - Marin Vandamme, spoluzakladateľ Protein Project (PP), predstavil projekt a jeho ciele. Upozornil na polarizáciu v tejto téme a chcel preklenúť túto priepasť medzi tými, ktorí podporujú živočíšnu výrobu, a tými, ktorí sú proti nej. Cieľom projektu je spolupracovať s poľnohospodármi a nájsť vyváženú produkciu živočíšnych aj rastlinných bielkovín. Povedal, že je dôležité uvedomiť si výzvy spojené s produkciou bielkovín a napredovať s pozitívnymi riešeniami.
 - Vyzdvihli mnohé príklady jednotlivých poľnohospodárov, ktorí v súčasnosti popri živočíšnej výrobe vyrábajú aj rastlinné bielkoviny. Prvý projekt tejto skupiny je založený na fazuli fava a jeho cieľom je spojiť celý hodnotový reťazec, keďže predtým existoval separátny prístup. Vyskytlo sa mnoho výziev, ako napríklad nedostatočná transparentnosť cien, zdieľanie poznatkov (kvôli nedostatku odborných znalostí) a výskum a vývoj, keďže sa málo pracovalo na šľachtení.
 - MTK poznamenal, že ide o nový pohľad na to, že rastliny a živočíšna výroba môžu ísť ruka v ruke, toto je tradičnejšia metóda. IFA sa pýtala, prečo sa nedosiahol dostatočný pokrok, či za to môžu členské štáty (ČŠ) alebo Komisia, a tiež, kde sa sústreďuje výroba. Poznamenali tiež, že sekundárne spracovanie je výzvou a poľnohospodári by potrebovali vidieť ekonomický dôkaz, že to funguje.
 - Pán Vandamme uviedol, že oneskorenia môžu byť spôsobené polarizáciou a že poľnohospodári potrebujú investovať na 20 rokov, takže ak sa pravidlá menia každých päť rokov, je to problém. Pokiaľ ide o produkciu, fazuľa fava je vhodná do mnohých klimatických podmienok. Na severe Európy sa používala najmä na kŕmenie, ale v Španielsku sa viac využívala ako potravina.
3. Prezentácia a výmena názorov s Nathalie Blaise o ultra-spracovaných potravinách
 - Podpredsedníčka Nathalie Baliseová predniesla prezentáciu o ultra-spracovaných potravinách (UPF). Definícia UPF pochádza z brazílskej univerzitnej štúdie z roku 2009, ktorá bola zameraná na obezitu a cukrovku 2. typu. To viedlo k vypracovaniu klasifikácie potravín NOVA. Táto klasifikácia sa zdala byť jednoduchá, ale mala mnoho nedostatkov, netýkala sa len spracovania, pretože dôležité boli aj iné aspekty.
 - Existovali štyri rôzne klasifikácie, ale nie všetky výrobky sa dali jednoducho klasifikovať, niektoré

boli založené na brazílskom trhu, čo by nebolo relevantné pre EÚ. Napríklad v Brazílii bol chlieb zaradený do štvrtej triedy, ale v EÚ by bol pravdepodobne zaradený do tretej triedy a jogurt by mohol byť zaradený do prvej, druhej alebo tretej triedy v závislosti od jeho výroby.

- Francúzska štúdia z roku 2022 preskúmala NOVA a odborníci mali rôzne interpretácie pre rovnaké výrobky. V španielskej štúdii sa zistilo, že neexistujú žiadne konkrétne dôkazy, ktoré by hovorili o horšej kvalite UPF, a že niektoré UPF sú prospešné. V ďalšej štúdii, ktorú vypracovala agentúra ANSES, sa zistilo, že dôležité sú aj iné prvky, napríklad teplota, suroviny a úroveň PH. V systéme NOVA zistili nezrovnalosti, bol subjektívny a nespoľahlivý.
- Predseda poznamenal, že ide o zvláštny boj, ktorému čelíme, a že kvalitné mäso a chlieb by nemali byť klasifikované ako toxické. Maďarskí členovia poznamenali, že to nie je prioritou na vnútroštátnej úrovni. Poľskí členovia zdôraznili, že na národnej úrovni sa o UPF diskutuje z hľadiska zdravia a že je to téma, ktorú si ľudia čoraz viac uvedomujú. CIA zdôraznila, že nie je našou úlohou definovať UPF, otázkou je, ako oddeliť dobré a zlé UPF. Coldiretti poznamenal, že v Taliansku sa na tom pracuje, ale že je to citlivá otázka. Uskutočňuje sa informačná kampaň, najmä pre mladých ľudí. MTK uviedla, že vo Fínsku je hlavným problémom cukor.
- Pani Blaiseová reagovala na tieto otázky, na to, ako oddeliť dobré a zlé UPF, to je presne ten problém, existujú problémy, ale nie je jasné, aké. Bolo ťažké zaujať stanovisko, keďže sme nevedeli, v akom aspekte máme konať. Poznamenala tiež, že vzdelávanie, najmä mladých ľudí, je veľmi dôležité.
- Predsedníčka na záver zdôraznila, že ide o dôležitú tému, ktorú treba sledovať, ale zatiaľ nebudeme vytvárať stanovisko Copa a Cogeca k tejto otázke.

4. Spätná väzba zo seminára o kontaminantoch v potravinách a krmivách - 14. mája 2025

- Sekretariát predložil správu o seminári o znečisťujúcich látkach z mája 2025. Cieľom bolo zapojiť členské štáty a poukázať na hlavné problémy, ktoré treba riešiť pri riešení kontaminantov, a získať členské štáty, aby sa zapojili do tejto témy. Workshop sa konal podľa pravidiel Chatham House, takže počet účastníkov bol obmedzený. Urobilo sa tak s cieľom viesť otvorenejšiu diskusiu a dosiahnuť, aby sa členské štáty aktívnejšie zapojili.
- Workshop bol rozdelený do troch skupín, ktorými boli hodnotenie rizík, riadenie rizík a presadzovanie. Prvý klaster bol zameraný na prístupy založené na nebezpečenstve a prístupy založené na riziku. Kľúčovým slovom v tejto časti sa stalo stanovenie priorit, keďže v súčasnosti existuje toľko kontaminantov, viac ako 700, že nie všetky sa dajú testovať, takže bolo potrebné zamerať sa na tie najnebezpečnejšie.
- Druhá skupina zahrňala pozitíva, ako napríklad zapojenie zainteresovaných strán prostredníctvom konzultácií alebo otvorenosť zohľadniť údaje od zainteresovaných strán vo formátoch, ktoré nespĺňajú požiadavky EFSA. V tomto zoskupení sa kľúčovým slovom stala harmonizácia. Vyzdvihli sa v ňom aj výzvy, ktorým sa čelí a ktoré zahrňujú zložitost vyplývajúcu z prístupu "kontaminant na kontaminant" alebo vplyv, ktorý môžu mať zmierňujúce opatrenia pre jeden kontaminant na iné, alebo rôzne prístupy k tomu, ako regulovať kontaminanty na úrovni EÚ.
- Tretí klaster sa týkal zabezpečenia dôvery a dialógu medzi organizáciami pôsobiacimi v oblasti životného prostredia a verejnými orgánmi s cieľom vyriešiť všetky problémy s presadzovaním; potreby stanovenia priorit pre kontaminanty a flexibility právnych predpisov EÚ.

Prínos aktivity pre poľnohospodárov v SR:

Prenos informácií pre členov SPPK k danej problematike.

Vyplývajúce úlohy pre SPPK:

Pre SPPK nevyplývajú zo zasadania žiadne úlohy.